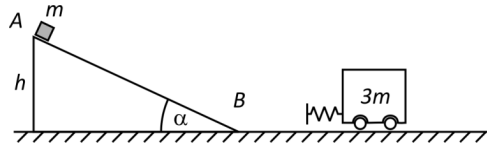

Szabadon választva, oldjál meg az alább javasolt 4 feladat közül 2 feladatot:

1. Feladat Egy $m = 100$ g tömegű testet szabadon engedünk egy $h = 80$ cm magasságú, $\alpha = 30^\circ$ hajlásszögű lejtő tetejéről. A gravitációs gyorsulás $g = 10$ m/s².

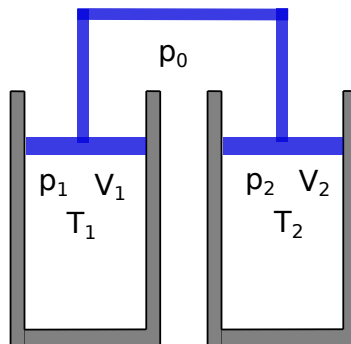

- a) Mekkora a test sebessége a lejtő aljában (**B** pont), ha a mozgás súrlódásmentes?
- b) Legalább mekkora v_1 (lejtőirányú) sebességgel kell egy $m_1 = 2m$ tömegű anyagi pontot a **B** pontból elindítani felfele ahhoz, hogy az m -mel tökéletesen rugalmasan ütközve (éppen a **B**-ben) azt visszaküldje az **A**-ba?

Az a) alpontban leírt mozgás feltételei szerint a test a vízszintes síkon folytatja útját (az átmenet a ferde síkból a vízszintesbe zökkenőmentes). Itt nekimegy egy ideális, k rugóállandójú rugónak, amely egy másik, $3m$ tömegű testhez kapcsolódik. Figyelembe véve, hogy a vízszintes síkon való mozgás is súrlódásmentes:

- c) Mekkora lesz a testek egymáshoz viszonyított relatív sebessége, amikor a rugó összenyomása maximális, és mekkora lesz a $3m$ tömegű test sebessége ekkor?
- d) Mekkora lesz a $3m$ tömegű test végsebessége (sok idővel az ütközés után)? Mennyi idő múlva áll meg a $3m$ tömegű test (kerekei blokkolva), ha majd egy olyan (vízszintes) szakaszra ér, ahol a csúszási súrlódási együttható $\mu = 0,2$.

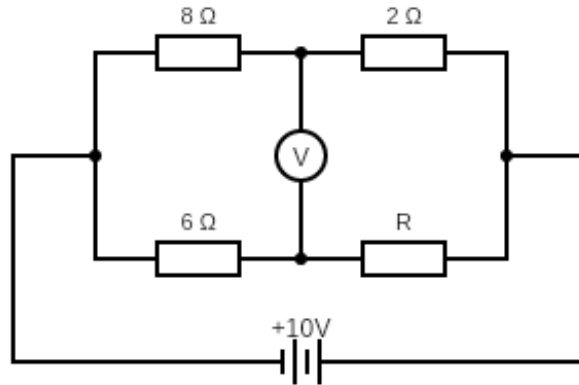
2. Feladat Két azonos tartály elhanyagolható tömegű dugattyúit egy U alakú csővel egymáshoz szilárdan rögzítjük a mellékelt ábrán látható módon. A cső tömege is elhanyagolható. Így mindegyik hengerbe $V_1 = V_2 = 2$ l oxigént zárunk be $T_0 = 300$ K szobahőmérsékleten. A második hengerben található gáz nyomása $p_2 = 1,5 \cdot 10^5$ Pa. Határozzuk meg:

- a) a gáz nyomását az első hengerben ($p_1 = ?$).
- b) a két hengerbe zárt oxigén össztömegét.
- c) a gáz végső nyomását a hengerekben, ha a dugattyúkat összekötő csövet lassan lenyomjuk összenyomva a hengerekben található oxigént. Az első tartályba zárt oxigén végső térfogata $V'_1 = 0,8V_1$. A hengerek falai, valamint a dugattyúk jó hővezetők.
- d) a cső lenyomása során kifejtett mechanikai munka értékét.

Ismert a légköri nyomás értéke $p_0 = 10^5$ Pa, az oxigén molekulatömege $\mu_{O_2} = 32$ kg/kmol és az egyetemes gázállandó $R = 8.314$ J/(mol K)

3. **Feladat** A mellékelt ábra szerinti kapcsolásban az ideális voltmérő 3 V-ot mutat.

1. ábra.

- Mekkora az R ellenállás értéke?
- Mekkora a kapcsolás fő ágában folyó áram áramerőssége, ha a telep belső ellenállása elhanyagolható?
- A voltmérővel párhuzamosan az áramkörbe bekötünk egy 1Ω ellenállású vezetőt. Mekkora feszültséget mutat a voltmérő?
- Legyen most $R = 1,5 \Omega$. Mit mutat a voltmérő?

4. **Feladat** Egy távcsőből kiserelt Huygens okulár két síkdomború lencséből áll, amelyek közötti távolság $d = 2$ cm. Huygens okulárok esetén tudjuk azt, hogy lencsék közötti távolság megegyezik a lencsék fókusztávolságainak számtani közepével. Ha a lencsék közötti távolságot 4 cm-re változtatjuk, akkor az okulár első lencséjétől 0,5 cm-re helyezett 1 mm magas tárgyról az okulár egy 3 mm nagyságú valós, fordított állású képet alkot.

- Határozzuk meg a lencsék fókusztávolságát.
- A második lencsétől mérve, hol keletkezik a végső kép?
- Mekkora a lencsék határfelületeinek görbületi sugara, ha a lencsék anyagának törésmutatója $n = 1,5$?
- A tárgyat 1 cm-el eltávolítjuk az okulártól. Határozzuk meg ebben az esetben a végső kép nagyságát és típusát!

Munkaidő: 90 perc

MAXIMÁLIS PONTSZÁM: 100 pont

Pontozás: 10 pont (hivatalból) + 2×45 pont (feladatmegoldás)